

A Gyulai Törvényszék Dr. Kiss N. Csaba ügyvéd (1172 Budapest, 17. Teréz u. 7.) által képviselt **Nimfea Természetvédelmi Egyesület** (5420 Túrkeve, Erdőszél u. 1.) kérelmezőnek – Dr. Varga Eszter jogtanácsos által képviselt **Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség** (1016 Budapest, Mészáros u. 58/a., postacím: 1539 Budapest, Pf. 675.) kérelmezett elleni közigazgatási végzés felülvizsgálata iránti ügyében meghozta a következő

v é g z é s t :

A törvényszék a kérelmet **e l u t a s í t j a.**

Kötelezi a törvényszék kérelmezőt, hogy fizessen meg az államnak, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékekben eljáró Jász-Nagykun-Szolnok megyei szervezeti egysége felhívására, a felhívásban közölt módon és időben 10.000.- (tízezer) forint eljárási illetéket.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A törvényszék az eljárás adatai alapján a következő

t é n y á l l á s t

állapította meg:

A kérelmező először 2006. február 28-án tett közérdekű bejelentést az Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség Hatósági Osztályánál, miszerint a Dalerd Zrt. természetvédelmi területen lévő körösladányi vadaskertjének létesítése során védett növények állományait pusztították el, a kerítés építése során a védett növényfajok egyedeit tömegesen kiásták, feltárcsázták. A vadaskertben a pettyegedett őszirózsa és a sziki kocsord védett növényfajok több ezer töves állományai találhatóak, ezenkívül megtalálhatók a magyar szegfű, kacstalan lednek és a nyúlánk sárma védett növényfajok. A sziki kocsord élőhelyet nyújt a fokozottan védett nagy sziki bagolylepke fajnak is. A bejelentett területen az FVM Vadászati Halászati és Vízgazdálkodási Főosztálya 2005-ben adott engedélyt 21641/1/2005. számú határozatával vadaskert létesítésére.

A kérelmező bejelentése alapján az Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség Hatósági Osztálya először 2006. március 28-án tartott helyszíni szemlét, de ekkor nem látott eljárásra alapot adó okot, majd mivel a kérelmező 2006. november 27-én ismételten bejelentéssel élt, vizsgálta a bejelentés megalapozottságát és ennek érdekében szakértőként kirendelte a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóságát. A 164-4/2007. számú szakvéleményben megállapításra került, hogy valóban védett növényfajok élnek nagy számban az érintett területen és a szakvélemény megállapította, hogy a vadaskertet határoló kerítés nyomvonala, valamint maga az elkerített terület is a védett növényfajokat tömegesen érinti. Mivel a szakértői vélemény téli időszakban, vegetációs időszakon kívül készült, a pontos egyedszámot nem tudta megállapítani, csak az előfordulásukat valószínűsítette. Becsléssel minimum 19.320 tő pettyegedett őszirózsa és 300 tő sziki kocsord mennyiségben határozta meg a kerítésépítési tevékenység által érintett és elpusztított védett növényfajok állományát.

Az első fokú hatóság 2007. június 12-én tartott helyszíni szemlét, amikor is megállapította, hogy ezen két növény egyedei valóban nagy számban megtalálhatók a kertben és a kerítés mentén is, és a kerítés mentén bolygatás nyomai látszanak, a védett növények élőhelyének foltjai pedig több helyen keresztül vannak vágva. Az első fokú hatóság felhívására a kerítés kivitelezője akként nyilatkozott, hogy a kivitelezést megelőzően a Dalerd Zrt. nem tájékoztatta a területen élő védett növényfajokról, szerződése alapján a kerítésépítés megkezdéséig a nyomvonal kitisztítását, és a tereprendezést 3 – 4 m szélességben el kellett végeznie. A munkálatokra 2005. november 10-e és 2006. augusztusa között került sor, és a kivitelezés során kb. 16 km hosszan került sor kerítésépítésre oly módon, hogy oszlopokat helyeztek el és a kerítés drótnyomvonalán árok kifordítása, majd a drótfeszítés után a munkaárok visszatermelése történt.

Az Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség 39224-1-17/2007. számú határozatában az építetűt védett természeti értékek veszélyeztetése miatt 29.430.000.– forint természetvédelmi bírság megfizetésére kötelezte, megállapítva, hogy a Dalerd Zrt. mulasztást követett el. Fokozottan elvárható volt, hogy a rábízott növény és állatállományt, a vonatkozó természetvédelmi jogszabályokat ismerje, és az előírásokat betartsa. A Dalerd Zrt. a határozat ellen fellebbezést terjesztett elő és az Országos Környezetvédelmi Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség 14/05800-4/2007. számú határozatával az első fokú határozatot megsemmisítette, és az első fokú hatóságot új eljárás lefolytatására utasította amiatt, hogy a határozata meghozatalakor nem tett maradéktalanul eleget tényfeltárási kötelezettségének.

Ezen határozattal szemben a Dalerd Zrt. bírósághoz fordult, keresetében a határozatok hatályon kívül helyezését kérte, eljárási és anyagi jogi jogszabálysértésekre hivatkozással. Ezt a keresetet a Békés Megyei Bíróság I.K.23.163/2008/8. számú ítéletében elutasította. Ebben a közigazgatási peres eljárásban a kérelmező, mint beavatkozó is részt vett. A Dalerd Zrt. felülvizsgálati kérelme folytán a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága, mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.014/2009/8. számú, 2009. október 20-án kelt ítéletével a Békés Megyei Bíróság ítéletét hatályában fenntartotta.

A Legfelsőbb Bíróság ítélete 2010. január 20-án érkezett meg az új eljárás lefolytatására illetékes Tiszántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség Kirendeltségéhez, mint hatáskörrel és illetékességgel rendelkező első fokú hatósághoz, így az új eljárás lefolytatására ezt követően kerülhetett sor.

Az új eljárásban a Tiszántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség Kirendeltsége a másodfokú határozatban foglalt iránymutatásnak megfelelően meg kellett, hogy határozza a veszélyeztetés módját és eredményét, a veszélyeztetett fajokat ért hatások egyértelmű minőségi és mennyiségi meghatározásával. A rendelkezésre álló iratanyag alapján az első fokú hatóság megállapította, hogy a veszélyeztetett védett fajok egyedszámát a 2007. február 26-i keltezésű szakértői véleményben leírtak alapján lehetett meghatározni, mivel ez a nagyságrend csak becsléssel volt megállapítható, és ezen szakértői vélemény vizsgálta a veszélyeztetett védett fajok egyedszámát a vadaskert létesítéséhez képest a legközelebbi időpontban, minden más ezután történő felmérést megnehezít az eltelt 3 év. Ezen időszak alatt keletkezett adatok alátámasztják azt, hogy a növényzet visszatelepülése a kerítés vonalán folyamatban van, és adatok vannak arra nézve is, hogy a veszélyeztetett fajok pontos egyedszámának meghatározása igen problematikus, mert például a pettyezetett őszirózsa esetében csak a tövek kiásásával és a tövek nagymértékű zavarásával volna megvalósítható. Emellett figyelemmel kellett lennie arra is, hogy a becslés alapján meghatározott egyedszám az alapszakvéleményben, és a későbbi felülvizsgálati dokumentációban jelentős mértékben eltért egymástól, így az első fokú hatóság megállapította, hogy a veszélyeztetés eredménye, a veszélyeztetett fajokat ért hatások egyértelmű mennyiségi meghatározása már nem végezhető el, az érintett veszélyeztetett fajok pontos egyedszáma nem határozható meg, így a másodfokú határozat utasításainak megfelelő jogszerű és megalapozott bírság ma már nem szabható ki.

A Legfelsőbb Bíróság iránymutatása alapján az első fokú hatóság alapvetően fontosnak és kiemelt jelentőségűnek tekintette a bírságolási határidő betartását, a jogvesztő határidő fennállása esetén ugyanis az eljárás folytatása már nem lehetséges. Vizsgálata eredményeképpen arra a megállapításra jutott, hogy a jogsértésről való tudomásszerzés időpontja a kérelmezett 2006. február 28-án kelt, és az akkori első fokú hatósághoz 2006. március 2-án érkezett közérdekű bejelentése, melynek alapján 2006. március 28-án került sor helyszíni szemle tartására. Az első fokú hatóság ezt a napot tekintette a tudomásszerzés időpontjának, ehhez képest az egy éves jogvesztő határidőn belül legkésőbb 2007. március 28-ig meg kellett volna hozni az első fokú határozatot. Ehhez képest a 2007. szeptember 7-én kelt első fokú határozat meghozatalára az egy éves jogvesztő határidőn túl került sor, emiatt a megismételt eljárás további lefolytatására nincsen jogi lehetőség a Ket. 31. § (1) bekezdés e) pontjában foglaltakra is figyelemmel, a Tvt. 80. § (3) bekezdése alapján, így az első fokú hatóságnak nem volt lehetősége a továbbiakban a megismételt eljárásra vonatkozó utasítások érvényesítésére. Ezért 50973-008/2010. számú határozatával a természetvédelmi bírság kiszabására irányuló eljárást megszüntette a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 80. §-ában foglaltakra figyelemmel.

Ezen határozattal szemben a kérelmező fellebbezéssel élt, a fellebbezése folytán másodfokon eljáró Országos Környezetvédelmi Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség 14/3883-7/2011. számú végzésével az első fokú végzést az indokolás részbeni megváltoztatása mellett helybenhagyta. Megállapította, hogy a kerítés nyomvonala valóban védett növényfajok élőhelyét érinti, de a jelenlegi eljárásban a kerítésépítéssel okozott károkozás a vizsgálandó az eredeti kérelem alapján, így jogellenes állapot fennállásáról nem lehet szó. A kerítés építése természetvédelmi szempontból optimális időszakban, késő ősszel kezdődött, ugyanakkor a kivitelező számára épp emiatt nem tette lehetővé a védett növények könnyű felismerését. Kiemelte azt is, hogy a területen létesített huzalfonatos kerítés, mint építmény önmagában nem befolyásolja az alatta lévő növényállomány fajösszetételét, árnyékoló hatása, a talaj vízállapotára gyakorolt hatása nincs. Tekintettel arra azonban, hogy a tudomásszerzés időpontja 2006. március 28., a bíróság határozat kelete 2007. szeptember 7., az eljárást megszüntető végzés indokál elegendő lett volna az egy éves jogvesztő határidő elteltére utalni.

A kérelmező a másodfokú végzést az első fokú végzésre kiterjedő hatállyal kérte hatályon kívül helyezni és kérte, hogy ítéletében a törvényszék adjon egyértelmű iránymutatást, miszerint a tárgybani ügyben az első és másodfokú hatóság természetvédelmi bíróság kiszabását nem mellőzheti.

Álláspontja szerint a kérelmével érintett végzések több ponton jogszabálysértőek, mivel az ítélt dologgal ellentétes megállapításokat tartalmaznak. Utalt arra is, hogy egy másik perben a Legfelsőbb Bíróság ítéletével jogerősen elutasította a Dalerd Zrt. keresetét, és megállapította, hogy a vadaskert létesítésére adott engedély jogszabálysértő. Álláspontja szerint a jogellenes állapot fenntartása azt eredményezte, hogy az 1996. évi LIII. törvény 80. § (3) bekezdése alapján nem kezdődött meg az elévülés. Álláspontja szerint a megvalósult természetkárosítás jogellenes állapot fenntartásával valósul meg, amely jogellenes állapotot a kerítésnek a védett fajok által elfoglalt területen való megléte és az elkerített területen belül a vaddisznóállomány károsítása okoz. Ezek a körülmények folyamatosan fennállnak a létesítmény működésének megindulása óta.

Hivatkozott arra is, hogy a 33/1997. Korm. rendelet 7. §-a alapján a Tvt. 80.§ (3) bekezdésében meghatározott időtartamot a természetvédelmi bíróság kiszabására vonatkozóan a bírói ítélet jogerőre emelkedésétől kell számítani. Álláspontja szerint a területet ért károsodást a hatóságnak kell bizonyítania, ennek módszere mellett, hogy álláspontja szerint a növényállomány károsodása megvalósult, s erre nézve közokirat áll a rendelkezésre, a szakértői becslés is, amely teljességgel elfogadott eljárás. A természetkárosítást nem legitimálja utólag a növények visszatelepülése.

Az eljárás megszüntetése ellentétes a Ket.-tel, hiszen az, hogy a fennállt állapotok hitelesen nem rekonstruálhatók, nem szerepel a Ket.-ben taxatív felsorolt eljárás megszüntetési lehetőségek között. Hivatkozott a Ket. 50. § (1) bekezdésében foglaltakra, miszerint a hatóság köteles a döntéshozatalhoz szükséges tényállást tisztázni. Álláspontja szerint nem arról van szó, hogy a hatóság bizonyíthatja a döntést megalapozó tényeket, hanem azt bizonyítania kell. A természetvédelmi bíróság kiszabásához elegendő adat áll rendelkezésre, ekörben a hatóság alkalmazhatta volna a 33/1997. Korm. rendelet 2. § (1) bekezdésében foglaltakat és lehetősége lett volna a bíróság kiszabására.

A kérelmezett a kérelem elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy sem az első, sem a másodfokú hatóság nem követett el jogszabálysértést és fenntartotta a másodfokú végzésben foglaltakat.

Hivatkozott arra, hogy a kérelmező nem megalapozottan hivatkozik a jogellenes állapot fennállására, ugyanis a természetvédelmi bíróság kiszabására a korábbi eljárás során a kerítésépítés során károsított, illetve becsülten elpusztított védett növényegyedek, pettyezetett őszirózsa és sziki kocsord miatt került sor. Álláspontja szerint a bíróság kifejezetten a kerítésépítés során valószínűsített károkozásra vonatkozik, jogellenes állapot fennállásáról nem lehet szó. Az eljárás az egyesület bejelentése alapján indult, melyben az szerepelt, hogy a Dalerd Zrt. körösladányi kerítés-létesítése során védett természeti értékek károsodhattak. A 2006. március 28-án és május 31-én megtartott helyszíni szemlék alapján a felügyelőség hivatalból indított természetvédelmi bíróság kiszabására irányuló eljárást, és ennek eredményeképpen 2007. szeptember 7-én hozta meg a természetvédelmi bíróságot kiszabó határozatát. Továbbra is fenntartotta azt az álláspontját, hogy az eljárás megindításának az alapja a védett természetvédelmi értékek elpusztítása, veszélyeztetése volt.

A felülvizsgálati kérelem **a l a p t a l a n .**

A törvényszék a kérelmet a 2005. évi XVII. törvény 3. §-a alapján bírálta el.

A Pp. 339/A. §-a alapján a keresetet (és értelemszerűen a nemperes eljárásban elbírált kérelmet is) a bíróság a közigazgatási határozatot a meghozatalakor alkalmazandó jogszabályok és a fennálló tények alapján vizsgálja felül. A törvény tehát kimondja, hogy a közigazgatási határozatot a közigazgatási eljárás megindításakor fennálló tények, és a közigazgatási határozat meghozatalakor hatályos jogszabályok alapján kell megítélni, ha csak a módosító jogszabály nem rendelkezik a folyamatban lévő ügyekben való alkalmazásról. Egy határozat törvényessége csak úgy ítéltető meg, ha a törvényszék azt a meghozatala időpontjában hatályos jogszabályokkal veti össze, illetve az eljárás megindításakor az eljárás alapjául szolgáló tényálláshoz viszonyítva ítéli meg. Az idő múlása, a jogszabályok módosulása és a körülmények változása nem tehet egy határozatot jogszerűvé vagy jogsértővé.

A törvényszék a kérelemmel érintett közigazgatási határozatot a kérelmező által hivatkozott jogszabálysértések körében vizsgálta felül. A felülvizsgálattal érintett eljárás a kerítés építése miatt bekövetkezett természetkárosítás ügyében indult, így jelen eljárásban is csak az volt vizsgálható, hogy jogszerűek voltak-e az ügyben hozott határozatok. Az a körülmény, hogy a kérelmező utóbb már jogellenes állapot fenntartására, fennállítására hivatkozik, nem képezheti jelen eljárásban vizsgálat tárgyát. Jelen eljárásban a törvényszék csak azt vizsgálhatta, hogy a kerítés építése miatti kérelmezői bejelentés kapcsán jogszerű határozatok születtek-e.

A természetvédelmi bírság kiszabásával kapcsolatos szabályokról szóló 33/1997. (II.20.) Korm. rendelet 6. §-ában foglaltak alapján a természetvédelmi bírság kiszabására irányuló eljárás során a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban Ket.), valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) eljárásjogi rendelkezéseit kell alkalmazni.

A 33/1997. (II.20.) Korm. rendelet rendelkezéseit az 1997. január 1-jét követően indult és jogerősen le nem zárult eljárásokban kellett alkalmazni.

A rendelet 7. §-ában foglaltak alapján a természetvédelmi bírságot csak a Tvt. 80. § (3) bekezdésében meghatározott időtartamon belül lehet kiszabni. Ha a jogerős másodfokú határozat, illetőleg a jogerős bírói ítélet az eljárás természetvédelmi hatóságát új eljárás lefolytatására utasítja, a Tvt. 80 §-ának (3) bekezdése szerinti egy éves határidőt a másodfokú határozat vagy a bírói ítélet jogerőre emelkedésétől kell számítani, de öt éven túl ebben az esetben sincs helye bírság kiszabásának.

A 8. §-nak a bejelentéskor hatályos szabályozása alapján a természetvédelmi bírság kiszabására irányuló eljárásban az érdemi határozatot az eljárás megindításától számított 90 napon belül kellett meghozni.

A Tvt. 80. § (3) bekezdése alapján a bejelentéskori és a határozat meghozatalakor hatályos szövege alapján is a természetvédelmi bírság kiszabására a természetvédelmi hatóságnak a tudomásszerzéstől számított egy éven túl nincs lehetősége, az elkövetéstől számított öt éven túl pedig nem szabható ki bírság, kivéve, ha a cselekmény jogszerűtlen állapot fenntartásával valósul meg.

A felek által sem vitatottan a kérelmező első bejelentése 2006. március 2-án érkezett a hatósághoz, ehhez képest első fokú határozat az egy éves határidőn túl, 2007. szeptemberében született az ügyben. Ha úgy tekintjük, hogy az első bejelentés eredménytelen volt, így a hatósági eljárás ténylegesen csak a 2006. november 27-i ismételt bejelentéssel indult, mivel a hatóság érdemben ekkortól foglalkozott a kérdéssel, megállapítható, hogy időközben a Tvt.-ben meghatározott 5 éves időtartam ehhez képest is eltelt, így a hatóságnak már nincs jogszabályi lehetősége a bírság kiszabására. Így az eljárást meg kellett szüntetnie.

A kerítés építése, az ezzel a tevékenységgel okozott – meg nem határozott mértékű - természetkárosítás egy időben körülhatárolható folyamat volt, amely lezárult. A kérelmező sem vitatta, hogy a kerítésépítés 2005. novembere és 2006. augusztusa között lezajlott. Így nem foghat helyt az a kérelmezői érvelés, hogy jogellenes állapot fennállása miatt kell bírságot kiszabni, mivel fogalmilag kizárt, hogy az *építés*, mint tevékenység folyamatosan - évek óta és jelenleg is - fennálló természetkárosítást jelentsen, annál is inkább, mert a növények visszatelepülése már megindult.

Ha a kérelmező a létrehozott létesítmény működése miatti természetkárosításra kíván hivatkozni, az nem bírálható el jelen eljárásban, mivel az egész eljárásnak nem ez a hivatkozás volt a kiinduló alapja.

Kiemeli a törvényszék, hogy téves az a kérelmezői álláspont, hogy a hatóságot terheli a bizonyítási kötelezettség. A hatóságot csupán a tényállás tisztázásának kötelezettsége terheli és ennek eszköze a bizonyítási eljárás lefolytatása, melyet hivatalból vagy kérelemre kell lefolytatnia. Azonban előfordulhatnak a hatóság eljárása során olyan esetek, amikor a tényállás nem tisztázható. A Ket. 50. §-a semmiképpen sem értelmezhető akként, hogy a hatóságnak mindaddig kell folytatnia a bizonyítási eljárást, ameddig a kérelmező álláspontját alá nem tudja támasztani.

A fentiek alapján a törvényszék a kérelmet alaptalannak találta és elutasította. A végzés ellen a 2005. évi XVII. törvény 3.§ (4) bekezdése alapján nincs helye további jogorvoslatnak.

A 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése értelmében a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt eljárási illeték megfizetésére a pervesztesnek minősülő kérelmező köteles.

G y u l a , 2012. évi április hó 3. napján

**Dr. Sándorné Dr. Annus Zsuzsanna s.k.
b í r ó**

A KADMIK NYELVI SZOLGÁLTATÓ

.....
tiszvivő

